

L'Índex adEg s'ha concebut des d'un inici sota el criteri fonamental de ser entenedor, fiable i útil.

Índex adEg 2004

de competitivitat territorial

L'Índex adEg ha de donar una visió el més completa possible de la situació socioeconòmica i empresarial del Penedès i el Garraf i alhora combinar la simplicitat en el disseny com a garantia d'una major comprensió i utilitat final.

Què és l'Índex adEg?

En la línia de dotar al territori amb elements de debat i de seguiment de la situació socio-econòmica, l'Associació d'Empresaris del Garraf, Alt Penedès i Baix Penedès (ADEG), amb el suport de l'empresa Uniland, impulsa la realització d'un nou índex sintètic -en endavant Índex adEg- que analitzarà anualment els factors de competitivitat de l'economia de les tres comarques i, a més, un informe de conjuntura que amb caràcter trimestral analitzarà l'evolució dels sectors més significatius de l'economia i els principals indicadors d'activitat. El disseny i elaboració dels treballs ha estat un encàrrec exprés de l'ADEG a l'empresa Activa Prospect SL ¹.

La finalitat de l'Índex adEg és observar quina és la posició que ocupen les comarques del Penedès-Garraf en termes de competitivitat econòmica en relació amb les diferents comarques catalanes. L'Índex adEg, doncs, és un indicador sintètic que permet ordenar les diferents comarques en termes de competitivitat. L'ordenació comarcal s'estableix en relació amb diferents indicadors territorialitzats que volen aproximar-se a les diferents dimensions que engloba el concepte de competitivitat territorial. D'acord amb aquests factors o dimensions, l'Índex adEg ordena les comarques de més a menys competitives.

Per què analitzar la competitivitat territorial?

Les condicions de competitivitat de l'economia catalana han canviat significativament en els darrers anys. Els factors determinants d'aquest canvi han estat la cada cop més important globalització dels mercats i l'emergència d'economies com la de la Xina, la Índia i l'ingrés a la Unió Europea dels països del centre i est d'Europa. Tanmateix, hi ha altres factors no menys importants que també han intensificat aquest canvi: és el progrés tecnològic i el nou model de societat basat en el coneixement. Tots aquests factors empenyen Catalunya a avançar cap a una transformació del seu aparell productiu si no vol perdre posicions en el context econòmic global. També plantegen nous i importants reptes per al model de producció i de creixement de l'economia catalana.

Catalunya, el febrer del 2004, amb la signatura entre el Govern i les organitzacions sindicals i empresarials de la *Declaració per a un Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana*, fa una clara aposta per a la millora i la transformació de la seva economia amb l'objectiu d'adaptar-la a aquest context. L'acord, "reafirma la voluntat de reforçar la competitivitat de l'economia catalana, orientant-la cap a un model de major productivitat, més intensiva en coneixement, amb una ocupació de qualitat, un més alt nivell de formació i amb una major capacitat d'adaptació al nou context internacional. Aquesta iniciativa pretén transformar de manera progressiva i des de diversos àmbits el model econòmic de Catalunya i orientar-lo cap a les noves realitats i exigències pròpies d'una economia altament competitiva, internacionalitzada i socialment cohesionada".

Aquest mateix acord es veu potenciat en l'àmbit estatal amb la publicació per part del Govern del *Pla de Dinamització de l'Economia*, també al febrer de 2005, amb un ampli programa de reformes econòmiques destinades a augmentar la productivitat i l'ocupació (BOE 14-03-05).

¹ Maite Espinach, directora d'Activa Prospect, ha estat a càrrec de la direcció dels treballs i David Moreno de la seva coordinació. El disseny i validació de l'Índex ha comptat amb la participació de Berta Pongiluppi i Roger Roca, de l'equip d'Activa.

Es vol agrair molt especialment la participació de totes aquestes persones, l'aportació de les quals ha estat fonamental pel desenvolupament d'aquest treball: Manel Milà (Pirelli Cables y Sistemas), Jordi González (Venca), Antoni Crous (Uniland), Jaume Lanaspà (La Caixa), Manuel Giró (Destil·leries MG), Ramon Rué (Caixa Catalunya), Xavier Segura (Caixa Catalunya), Eduard Brull (Grup Qualitat), Ramon Novell (Cafès Novell), Joan Nicolàs (Nicolàs SA) i Francisco Jiménez (Hotel Dolce).

També, es vol agrair molt sincerament el suport i col·laboració de l'equip directiu de l'ADEG que ha participat en el desenvolupament del projecte.

L'Associació d'Empresaris del Garraf, Alt Penedès i Baix Penedès (ADEG) té com a objectiu principal el foment de l'activitat econòmica i el desenvolupament empresarial del seu entorn.

El Pla Director de l'ADEG 2003-2005 planteja noves pràctiques i estratègies a desenvolupar a curt i mitjà termini. Un dels cinc grans reptes que es proposa és el d'incidir de forma notòria en les qüestions socioeconòmiques. Aquest plantejament implica la participació activa i efectiva en els processos de planificació i en les actuacions que tenen per objectiu el desenvolupament econòmic i social del territori.

Amb la promoció d'aquest tipus d'instruments d'anàlisi territorial, l'ADEG vol contribuir a millorar els processos de planificació, donant suport a la definició d'objectius i estratègies, a la pressió de les parts implicades i al benefici del *benchmarking*.

En primer lloc, els indicadors per si sols tendeixen a ser un estímul per a la millora en les àrees en què els objectius es quantifiquen, i per tant es produeixen majors progressos en aquestes. També faciliten el reconeixement general del progrés assolit. El paper de les estadístiques és fer comparacions en diferents camps, avaluant quins són eficients i quins han de ser millorats, però tanmateix permeten obtenir evidències de quines bones pràctiques s'estan realitzant.

L'Índex adEg neix com a instrument amb la vocació de poder donar resposta a les qüestions següents:

- a) Fer un seguiment de l'avenç o retrocés en els factors de competitivitat
- b) Analitzar les disparitats comarcals i determinar la pròpia idiosincràsia dels diferents territoris
- c) Identificar els resultats de les diferents polítiques desenvolupades en el conjunt del territori nacional
- d) Afavorir l'intercanvi d'opinions i el debat en relació amb el desenvolupament econòmic i social per part dels agents territorials implicats

En conseqüència, el paper central de l'instrument el tenen les dimensions que defineixen el concepte de competitivitat territorial i els indicadors que pretenen aproximar-se a aquests conceptes, que són, en definitiva, els elements a avaluar i fer-ne el seguiment. El valor està, per tant, en la possibilitat de disposar d'informació actualitzada i comparable de les diferents dimensions en que es mesura la competitivitat territorial.

En segon lloc, s'ha volgut determinar la posició relativa de cadascuna de les comarques segons un índex sintètic de competitivitat (Índex adEg) com a element dinamitzador del debat interterritorial.

Finalment, un dels principals problemes als quals s'enfronten sovint els analistes i els agents socials és la dificultat d'obtenir una visió clara d'allò que està passant al seu territori donada la complexitat de la realitat i la dispersió de la informació. L'Índex adEg vol donar resposta a aquesta necessitat intentant simplificar el procés de generació del coneixement necessari per poder copsar quina és la realitat de cada territori en termes de competitivitat comparativa.

El mètode d'agregació per factors i elements de competitivitat permet una lectura estructurada i jeràrquica de la informació que ajuda al procés d'anàlisi de la realitat i en la determinació d'una possible diagnosi.

L'interès de l'ADEG per impulsar un índex d'aquestes característiques...

Quina utilització pretén l'Índex adEg?

Quins factors de competitivitat comprèn l'Índex adEg?

En la definició de l'Índex adEg, un territori és més competitiu que un altre quan presenta millors registres en els següents factors bàsics:

- el nivell de benestar i la sostenibilitat
- la qualificació de la mà d'obra
- l'accés als mercats de clients i proveïdors, l'accés a la informació
- la disponibilitat de pols de desenvolupament, d'ajuts i d'infraestructures
- la innovació, el desenvolupament tecnològic
- el transport i les comunicacions
- l'ambient i la dinàmica de negocis
- la provisió de sòl

Tanmateix, en el disseny final falten alguns factors que no han pogut ser incorporats a l'Índex per manca d'informació estadística a nivell comarcal; ens referim a les inversions empresarials, la penetració de les tecnologies, la productivitat, els preus i salaris i la projecció internacional, entre d'altres.

Quin és el funcionament de l'Índex?

L'Índex adEg s'ha concebut des d'un inici sota el criteri fonamental de ser entenedor, fiable i útil. L'Índex adEg ha de donar una visió el més completa possible de la situació socioeconòmica i empresarial i alhora combinar la simplicitat en el disseny com a garantia d'una major comprensió i utilitat final. És per això que s'han tingut en compte els següents criteris en la seva elaboració:

- que el nombre d'indicadors fos reduït i tractable
- que estiguin ben consolidats en l'anàlisi econòmica i provenguin de fonts oficials
- que la majoria siguin d'actualització anual

Pel que fa a la definició operativa de l'Índex, s'ha evitat la utilització de qualsevol mètode que dificultés la interpretació final dels resultats. En definitiva, s'ha primat la utilització d'una operativa que augmentés la capacitat d'interpretació i facilités l'anàlisi.

En conseqüència, la construcció de l'Índex s'ha basat en un model d'agregació per etapes on les posicions relatives de cada comarca en cadascun dels indicadors s'agreguen per dimensions i, posteriorment, les vuit dimensions en què es descompon el concepte de competitivitat es tornen a ordenar i s'agreguen en un sol índex sintètic. El mètode d'agregació utilitzat és el de les mitjanes de les posicions ocupades per cada indicador i per cada dimensió. En la última etapa d'agregació de les vuit dimensions s'utilitza el mètode de mitjanes ponderades mitjançant uns pesos establerts per l'equip d'Activa i l'ADEG. Aquests pesos es corresponen amb la importància que s'ha donat a cadascun dels vuit factors de competitivitat en la configuració de l'índex sintètic final. Aquest mètode d'agregació simplifica el fet d'haver d'operar amb indicadors recollits en diferents unitats de mesura i alhora permet identificar la situació relativa de cada comarca en relació amb l'indicador en qüestió com a referent territorial.

Quins indicadors recull?

En la selecció dels indicadors s'han tingut en compte diverses consideracions. En primer lloc, cada factor de competitivitat està representat per més d'un indicador, de forma que hi ha una aproximació multifactorial i el resultat és una combinació equilibrada dels diferents elements de competitivitat que configuren els factors. Per exemple, el factor de competitivitat relacionat amb la qualificació de la mà d'obra s'ha aproximat a partir del nivell d'instrucció de la població i del grau de desenvolupament dels serveis educatius. Alguns factors com el nivell de benestar i sostenibilitat, que inclouen diversos elements, s'han aproximat a partir d'un conjunt més nombrós d'indicadors.

En segon lloc, la interpretació de l'indicador és unívoca. És a dir, els indicadors han d'evitar tenir valoracions neutres o dobles lectures. Per exemple, un territori que ofereix més oportunitats de treball a la seva població resident s'entén que ofereix un major nivell de benestar. Tanmateix, s'ha exclòs la taxa d'atur com a possible indicador que aproxima al mateix concepte perquè té múltiples lectures: una elevada taxa d'atur pot ser deguda a una baixa demanda de mà d'obra del sistema productiu o bé a una elevada participació en l'àmbit laboral de la població en edat de treballar.

Finalment, els indicadors són majoritàriament de caràcter anual per tal de dotar a l'Índex del dinamisme que es pretén i, d'altra banda, fer un seguiment permanent dels avenços o retrocessos en els diferents àmbits analitzats. Dels vint-i-cinc indicadors que formen part de l'índex, dos s'actualitzen amb una periodicitat superior a l'any (la renda bruta familiar disponible i el nivell d'instrucció de la població) i l'indicador relacionat amb la provisió de sòl és fix.

(...)
Quins indicadors
recull?

Factors de competitivitat	Indicadors de l'Índex adEg 2004
Nivell de benestar i sostenibilitat	<p>Llocs de treball sobre població 15-64 anys. 2004.</p> <p>Llocs de treball de serveis a les persones, recreatius i culturals per cada 1.000 habitants. 2004.</p> <p>Renda bruta familiar disponible per habitant. 2000.</p> <p>Llits hospitalaris per 100.000 habitants. 2003.</p> <p>Residus municipals en tones per km². 2002.</p> <p>Residus industrials en tones per km². 2002.</p>
Qualificació de la mà d'obra	<p>Llocs de treball de l'ensenyament per cada 1.000 habitants. 2004.</p> <p>Percentatge població de 10 anys i més amb titulació superior. 2001.</p>
Transport i comunicacions	<p>Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 1.000 habitants. 2004.</p> <p>Inversions del DPTOP acumulada en els últims 10 anys per km². 1992-04.</p>
Accés als mercats de clients i proveïdors - accés a la informació	<p>Distància mitjana al mercat final català (km). 2004.</p> <p>Distància mínima als mercats estrangers (km). 2004.</p> <p>Distància en minuts a eix viari principal. 2004.</p> <p>Densitat (habitants/km²). 2004.</p> <p>Percentatge de població en municipis de 5.000 o més hab. 2004.</p>
Innovació, desenvolupament tecnològic	<p>Llocs de treball en sectors de serveis d'innovació i desenvolupament tecnològic per 1.000 habitants. 2004.</p> <p>Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 1.000 habitants. 2004.</p> <p>Índex de diversificació productiva. 2004.</p>
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	<p>Llocs de treball en serveis empresarials per 1.000 habitants. 2004.</p> <p>Llocs de treball en serveis financers per 1.000 habitants. 2004.</p>
Ambient i dinàmica de negocis	<p>Participació en la creació d'ocupació. 2003-04.</p> <p>Participació en la creació d'empreses. 2003-04.</p> <p>Participació en l'augment població. 2003-04.</p>
Provisió de sòl	<p>Capacitat per a nous usos del sòl. 2001.</p> <p>Percentatge de sòl urbanitzable. 2003.</p>

L'Índex adEg situa a l'Alt Penedès dins el grup de comarques més competitives de Catalunya.

La competitivitat del Penedès-Garraf en el context de les comarques catalanes

A continuació es presenten els resultats de l'Índex adEg pels exercicis 2003 i 2004. L'Índex ordena les comarques catalanes de més a menys competitives segons els factors de competitivitat analitzats.

El més significatiu pel que fa als resultats globals és que l'Alt Penedès i el Garraf es troben entre les 20 comarques més competitives de les 41 que conformen el Principat, mentre que el Baix Penedès es situa lleugerament per sota de la meitat de la classificació.

El rànquing de competitivitat comarcal està liderat pel Vallès Occidental i les comarques que són capçalera de província (el Barcelonès, el Gironès, el Tarragonès i el Segrià). Acompanya a aquest grup capdavanter el Baix Llobregat, que en el 2003 ocupava la 5a posició, però perd posicions i passa a la 6a posició l'any 2004.

L'Alt Penedès, en 11è lloc, ocupa una posició força capdavantera en el rànquing comarcal. Es troba per sota del Maresme i per sobre de l'Osona. El seu nivell de competitivitat millora l'any 2004 respecte el 2003 escalant una posició en la classificació general.

El Garraf ocupa la posició 17 en el rànquing, just per sota de La Selva i l'Anoia i per sobre de La Garrotxa i l'Urgell. La seva classificació no varia durant el període de 2003-04.

El Baix Penedès, en la posició 23, es situa per sota del Baix Empordà i del Baix Ebre i per sobre del Solsonès i el Pla d'Urgell. També manté la seva posició durant el període analitzat.

Finalment, pel que fa a l'índex general, les comarques de la Terra Alta, el Priorat, la Ribera d'Ebre, l'Alta Ribagorça i els dos Pallars tanquen la classificació.

Taula 1. Índex adEg 2003 i 2004

	2003	2004	Variació
Vallès Occidental	1	1	-
Barcelonès	2	2	-
Gironès	4	3	1
Tarragonès	3	4	-1
Segrià	6	5	1
Baix Llobregat	5	6	-1
Vallès Oriental	7	7	-
Bages	8	8	-
Baix Camp	9	9	-
Maresme	11	10	1
Alt Penedès	12	11	1
Osona	10	12	-2
Alt Empordà	13	13	-
Alt Camp	15	14	1
Anoia	14	15	-1
Selva	16	16	-
Garraf	17	17	-
Garrotxa	18	18	-
Urgell	21	19	2
Pla de l'Estany	19	20	-1
Baix Ebre	22	21	1
Baix Empordà	20	22	-2
Baix Penedès	23	23	-
Pla d'Urgell	28	24	4
Solsonès	25	25	-
Ripollès	24	26	-2
Cerdanya	26	27	-1
Segarra	32	28	4
Montsià	30	29	1
Noguera	31	30	1
Berguedà	27	31	-4
Alt Urgell	29	32	-3
Conca de Barberà	33	33	-
Val d'Aran	34	34	-
Garrigues	35	35	-
Pallars Sobirà	38	36	2
Pallars Jussà	37	37	-
Alta Ribagorça	39	38	1
Ribera d'Ebre	36	39	-3
Priorat	40	40	-
Terra Alta	41	41	-

La taula següent mostra la situació de cadascun dels factors de competitivitat analitzats de les comarques del Penedès-Garraf segons si ocupen o no una bona posició relativa². És a dir, la taula pretén ordenar els factors segons una gradació en la classificació.

	Alt Penedès	Baix Penedès	Garraf
Posicions avançades	<ul style="list-style-type: none"> ● Innovació, desenvolupament tecnològic (3) ● Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures (8) 	<ul style="list-style-type: none"> ● Accés als mercats de clients i proveïdors · accés a la informació (9) 	<ul style="list-style-type: none"> ● Accés als mercats de clients i proveïdors · accés a la informació (7) ● Qualificació de la mà d'obra (7)
Posició intermèdia-alta	<ul style="list-style-type: none"> ● Transport i comunicacions (11) ● Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació (12) ● Ambient i dinàmica de negocis (15) ● Qualificació de la mà d'obra (17) ● Provisió de sòl (19) 	<ul style="list-style-type: none"> ● Ambient i dinàmica de negocis (11) 	<ul style="list-style-type: none"> ● Ambient i dinàmica de negocis (11) ● Transport i comunicacions (18)
Posició intermèdia-baixa		<ul style="list-style-type: none"> ● Transport i comunicacions (20) ● Provisió de sòl (22) ● Innovació, desenvolupament tecnològic (23) ● Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures (26) 	<ul style="list-style-type: none"> ● Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures (22) ● Provisió de sòl (24) ● Innovació, desenvolupament tecnològic (24)
Últimes posicions	<ul style="list-style-type: none"> ● Nivell de benestar i sostenibilitat (33) 	<ul style="list-style-type: none"> ● Qualificació de la mà d'obra (35) ● Nivell de benestar i sostenibilitat (38) 	<ul style="list-style-type: none"> ● Nivell de benestar i sostenibilitat (41)

Un dels resultats més importants que posa de relleu l'Índex adEg és que les tres comarques enregistren una situació comparativament desfavorable en el nivell de benestar i sostenibilitat.

L'anàlisi detallada dels indicadors (veure Taula 3) mostra que:

- les oportunitats de trobar feina en l'àmbit comarcal són menors (tret de l'Alt Penedès)
- els nivells de renda inferiors
- els serveis a les persones, recreatius i culturals estan menys desenvolupats
- la incidència de l'activitat residencial i econòmica en el territori és molt elevada

L'Índex posa de relleu que pel conjunt del Penedès-Garraf cal millorar els aspectes relacionats amb el nivell de benestar i la sostenibilitat

² El número indica la posició que ocupa la comarca en relació a les 41 comarques de Catalunya, per tant l'interval va d'1 a 41.

Les tres comarques també comparteixen una bona posició pel que fa a la proximitat als mercats i en l'ambient de negocis

Les tres comarques del Penedès-Garraf es situen en una bona posició geoestratègica en relació amb els mercats. Pel que fa al mercat català, l'Alt Penedès es troba a una distància mitjana de 70,5 kms de qualsevol habitant del Principat, fet que situa la comarca en la sisena posició en aquest indicador. El Garraf es trobaria en vuitena posició amb una distància mitjana de 75,4 kms. A més, les tres comarques estan connectades per la xarxa viària principal de Catalunya. Pel que fa al mercat local, la densitat de població i el grau de concentració de la població afavoreix la concentració d'activitat econòmica i la distribució de serveis i productes, excepte en el cas de l'Alt Penedès on s'enregistra una baixa concentració de la població en nuclis urbans. Finalment, pel que fa als mercats estrangers, el Baix Penedès enregistra una bona posició relativa amb el vuitè lloc comarcal, degut a la proximitat al port de Tarragona i a l'aeroport de Reus.

A més, el Baix Penedès i el Garraf són de les comarques de Catalunya que han enregistrat un creixement més important de la població durant el període 2003-04 (posició 10 i 8 i creixement del 4,2% i 4,4% respectivament). Aquest creixement poblacional s'ha traslladat a l'àmbit empresarial i laboral amb un increment important del nombre d'empreses i de l'ocupació. L'Alt Penedès ha enregistrat un creixement més moderat, però també positiu, que el situa en una posició intermèdia-alta en aquest factor.

Les dues taules següents presenten les posicions relatives que ocupa cada comarca en cadascun dels factors i elements de competitivitat analitzats.

Taula 2. Posició en cadascun dels factors de competitivitat ³. 2004

Factor de competitivitat	Alt Penedès	Baix Penedès	Garraf
Nivell de benestar i sostenibilitat	33	38	41
Qualificació de la mà d'obra	17	35	7
Transport i comunicacions	11	20	18
Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	12	9	7
Innovació, desenvolupament tecnològic	3	23	24
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	8	26	22
Ambient i dinàmica de negocis	15	11	11
Provisió de sòl	19	12	24

³ En blau els factors situats en les primeres 10 posicions i en blanc els situats en les 10 últimes.

Taula 3. Posició en cadascun dels indicadors de competitivitat. 2004

Factor	Indicadors	Alt Pdès.	Baix Pdès.	Garraf
Nivell de benestar i sostenibilitat	Llocs de treball sobre població 15-64 anys. 2004.	11	35	38
	Llocs de treball de serveis a les persones, recreatius i culturals per cada 1.000 habitants. 2004.	29	34	26
	Renda bruta familiar disponible per habitant. 2000.	32	27	32
	Llits hospitalaris per 100.000 habitants. 2003.	17	31	19
	Residus municipals en tones per km ² . 2002.	29	35	38
	Residus industrials en tones per km ² . 2002.	33	22	35
Qualificació de la mà d'obra	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 1.000 habitants. 2004.	19	30	14
	Percentatge població de 10 anys i més amb titulació superior. 2001.	21	32	3
Transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 1.000 habitants. 2004.	13	29	35
	Inversions del DPTOP acumulada en els últims 10 anys per km ² . 1992-04.	16	12	4
Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mitjana al mercat final català (km). 2004.	6	11	8
	Distància mínima als mercats estrangers (km). 2004.	16	8	17
	Distància en minuts a eix viari principal. 2004.	1	1	1
	Densitat (habitants/km ²). 2004.	12	9	5
	Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants. 2004.	24	15	4
Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en sectors de serveis d'innovació i desenvolupament tecnològic per 1.000 habitants. 2004.	13	5	24
	Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 1.000 habitants. 2004.	7	27	20
	Índex de diversificació productiva. 2004.	2	32	26
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials per 1.000 habitants. 2004.	15	20	11
	Llocs de treball en serveis financers per 1.000 habitants. 2004.	2	31	32
Ambient i dinàmica de negocis	Participació en la creació d'ocupació. 2003-04.	15	11	14
	Participació en la creació d'empreses. 2003-04.	17	13	12
	Participació en l'augment població. 2003-04.	14	10	8
Provisió de sòl	Capacitat per a nous usos del sòl. 2001.	17	32	36
	Percentatge de sòl urbanitzable. 2003.	17	12	13

El millor posicionament del Garraf respecte al Baix Penedès es deu principalment als majors nivells de qualificació de la població

La situació de l'Alt Penedès en relació amb els factors de competitivitat territorial

El perfil de les de les comarques del Garraf i el Baix Penedès és força similar i es pot dir que hi ha força proximitat en termes de competitivitat relativa. El tret més significatiu que les diferencia són els nivells de qualificació de la població. Mentre el Garraf és la tercera comarca de Catalunya amb major proporció de titulats universitaris, el Baix Penedès està en les posicions més baixes del rànquing comarcal (la 32), amb una proporció de titulats per sota de la mitjana catalana.

Pel que fa a l'evolució 2003-04 (veure Taula 4), el Garraf enregistra millores en onze dels vint-i-cinc indicadors utilitzats en l'Índex i retrocessos en vuit, que són: una disminució en el nombre de llits hospitalaris per 100.000 habitants, un augment significatiu dels residus industrials (de 185,2 a 336,0 tones per km²) i un lleuger augment dels residus municipals, una lleugera disminució en el nombre de treballadors de l'ensenyament per cada 1.000 habitants, un lleuger augment en la distància mitjana al mercat final català, una lleugera disminució en el percentatge de població que viu en municipis de 5.000 o més hab., una pèrdua significativa de llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 1.000 habitants, una lleugera disminució en la diversificació productiva i, finalment, una lleugera disminució en el percentatge de sòl urbanitzable.

El Baix Penedès també enregistra un comportament força similar al Garraf en termes d'evolució i obté millores en onze dels vint-i-cinc indicadors i retrocessos en set. Els principals retrocessos són: una disminució en el nombre de llits hospitalaris per 100.000 habitants (de 143,5 a 110,0 llits hospitalaris per 100.000 hab., un dels valors més baixos), un lleuger augment en els residus industrials, una disminució en el nombre relatiu de treballadors del transport i les comunicacions, un lleuger augment de la distància mitjana al mercat final català, una disminució en la diversificació productiva, una disminució en el nombre relatiu de treballadors en serveis financers i, finalment, una disminució en el percentatge de sòl urbanitzable.

L'Alt Penedès es caracteritza per ser una de les comarques amb una major diversificació productiva (2a. posició) i un elevat desenvolupament relatiu de les indústries de mitjana-alta tecnologia (7a. posició). A més, enregistra una posició intermèdia-alta quant al desenvolupament de serveis d'innovació i desenvolupament tecnològic (posició 13). El conjunt de factors situen a la comarca al davant de la classificació catalana en termes d'innovació i desenvolupament tecnològic (3a. posició).

La comarca es situa en una posició intermèdia-alta en la resta de factors que componen l'Índex excepte quan s'analitzen els nivells de benestar i sostenibilitat: que ocupa de les últimes posicions (posició 32). Pel que fa a aquest factor, el repte de l'Alt Penedès és el d'incrementar els nivells de renda i assolir un desenvolupament de l'activitat residencial i productiva sostenible amb el medi ambient. A més, el menor grau de desenvolupament en què es troben els serveis a les persones, els serveis recreatius i culturals es veu condicionat a les dificultats en la seva provisió: en un context territorial on hi ha un elevat nombre d'habitants que viuen en municipis petits.

Finalment, pel que fa a l'evolució 2003-04, la comarca enregistra avenços en quinze dels indicadors i retrocessos en tres. Els aspectes que han empitjorat són els següents: el nombre de llits hospitalaris per habitant, els residus municipals per km² i la distància mitjana al mercat final català.

Taula 4 Evolució dels indicadors de competitivitat. 2003-04 ⁴

Factors de competitivitat	Indicadors	Alt Penedès		Var.	Baix Penedès		Var.	Garraf		Var.
		2003	2004		2003	2004		2003	2004	
Nivell de benestar i sostenibilitat	Llocs de treball sobre població 15-64 anys. 2003-04.	62,0	62,8	M	40,2	44,0	M	40,4	41,2	M
	Llocs de treball de serveis a les persones, recreatius i culturals per cada 1.000 habitants. 2003-04.	18,2	18,8	M	11,2	12,3	M	18,6	19,7	M
	Renda bruta familiar disponible per habitant. 2000.	10,6	10,6		10,7	10,7		10,6	10,6	
	Llits hospitalaris per 100.000 habitants. 2003-04.	401,7	393,9	P	143,5	110,0	P	382,2	368,7	P
	Residus municipals en tones per km ² . 2002-03.	74,7	81,5	P	196,0	182,1	M	411,4	450,2	P
	Residus industrials en tones per km ² . 2002-03.	306,8	276,8	M	124,9	139,1	P	185,2	336,0	P
Qualificació de la mà d'obra	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 1.000 habitants. 2003-04.	8,1	8,2	M	6,6	6,6		9,4	9,3	P
	Percentatge població de 10 anys i més amb titulació superior. 2001.	4,4	4,4		3,8	3,8		7,2	7,2	
Transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 1.000 habitants. 2003-04.	17,6	19,8	M	13,2	12,7	P	9,5	9,7	M
	Inversions del DPTOP acumulada en els últims 10 anys per km ² . 1992-04.	135,41	135,41		167,18	167,18		434,98	434,98	
Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mitjana al mercat final català (km) 2003-04	70,4	70,5	P	83,0	83,1	P	75,2	75,4	P
	Distànc. mínima a mercats estrangers (km) 2003-04	41,0	41,0		25,0	25,0		44,0	44,0	
	Distància en minuts a eix viari principal. 2003-04.	0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0	
	Densitat (habitants/km ²). 2003-04.	145,6	150,9	M	233,2	248,7	M	633,8	659,6	M
	Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants. 2002-03.	57,1	57,5	M	71,9	72,4	M	96,6	96,4	P
Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en sectors de serveis d'innovació i desenvol. tecnològic per 1.000 habitants. 2003-04	1,7	2,1	M	6,3	6,9	M	1,3	1,6	M
	Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 1.000 habitants. 2003-04.	36,8	38,0	M	10,7	11,1	M	19,7	18,7	P
	Índex de diversificació productiva. 2003-04.	18,2	18,5	M	10,5	10,0	P	11,8	11,7	P
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials per 1.000 habitants. 2003-04.	19,0	21,3	M	17,8	19,7	M	22,8	23,2	M
	Llocs de treball en serveis financers per 1.000 habitants. 2003-04.	24,2	24,3	M	1,6	1,5	P	1,3	1,4	M
Ambient i dinàmica de negocis	Participació en la creació d'ocupació. 2003-04.	1,4	2,1	M	1,0	3,7	M	1,3	2,4	M
	Participació en la creació d'empreses. 2003-04.	2,0	2,3	M	1,8	3,0	M	2,1	3,3	M
	Participació en l'augment població. 2003-04.	0,8	2,9	M	1,3	4,2	M	1,9	4,4	M
Provisió de sòl	Capacitat per a nous usos del sòl. 2001.	2,5	2,5		1,1	1,1		0,8	0,8	
	Percentatge de sòl urbanitzable. 2002-03.	2,5	2,5		3,7	3,5	P	3,2	3,1	P

⁴ «M» indica una millora en l'indicador i «P» un empitjorament.

Conclusions

Conclusions

L'anàlisi conjunta del territori del Penedès-Garraf permet extreure algunes estratègies comunes a posar en marxa en l'àmbit del benestar i la sostenibilitat: afrontar la millora de les oportunitats laborals, millorar els nivells de renda, desenvolupar els serveis a les persones i minimitzar els efectes en el territori de l'activitat residencial i econòmica. Aquestes estratègies passen per afrontar canvis en la seva estructura productiva que atorgui majors nivells de renda i per vetllar pel desenvolupament amb criteris de sostenibilitat mediambiental.

En relació amb les especificitats de cada comarca, l'Alt Penedès, malgrat ocupar una bona posició general, ha d'afrontar millores en l'àmbit de la qualificació de la mà d'obra i la provisió de sòl, si vol avançar posicions.

Pel que fa al Baix Penedès i el Garraf, les dues comarques han d'assolir majors nivells de diversificació productiva, potenciar el desenvolupament de la indústria de mitjana-alta tecnologia i el desenvolupament dels serveis financers i, finalment, atraure activitats econòmiques amb menor consum de sòl. Finalment, el Baix Penedès ha de potenciar significativament la millora de la qualificació de la seva població com a element clau de desenvolupament.

L'article dóna a conèixer els principals trets que defineixen l'Índex adEg i presenta una mostra de resultats i potencialitats de l'instrument basant-se en l'anàlisi exclusiva de les comarques del Penedès-Garraf. Tanmateix, les informacions recollides permeten fer una anàlisi individualitzada de totes les comarques catalanes i del conjunt de Catalunya.

L'exercici presentat per Activa Prospect SL assenta les bases per a impulsar el debat entorn al tema de la competitivitat i des de l'Associació d'Empresaris del Garraf, Alt Penedès i Baix Penedès s'espera que l'Índex adEg esdevingui un instrument més dins el conjunt d'actuacions de suport al desenvolupament econòmic i social del nostre país.

Llocs de treball sobre població 15-64 anys

■ Proporció de treballadors afiliats a la Seguretat Social, règim general i treballadors autònoms, sobre la població en edat de treballar (15-64 anys).

Llocs de treball de serveis a les persones, recreatius i culturals per cada 1.000 habitants

■ Nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social règim general i treballadors autònoms per 1.000 habitants. Inclou: CCAE-93 85 i 92: Activitats sanitàries, Activitats de serveis socials, Activitats recreatives, culturals i esportives.

Llocs de treball de l'ensenyament per cada 1.000 habitants

■ Nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social, règim general i treballadors autònoms, per 1.000 habitants. Inclou: CCAE-93 80. Ensenyament primari, Ensenyament secundari, Ensenyament superior, Formació permanent i altres activitats d'ensenyament.

Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 1.000 habitants

■ Nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social, règim general i treballadors autònoms, per 1.000 habitants. Inclou: CCAE-93 60-64. Transport terrestre; transport per canonades, Transport marítim, de cabotatge i per vies de navegació interiors, Transport aeri i espacial, Manipulació i dipòsit de mercaderies, Altres activitats afins al transport, Correus i telecomunicacions.

Distància mitjana al mercat final català (km)

■ El càlcul es correspon amb la mitjana ponderada de les distàncies entre capitals de comarca i la població de cada comarca. La seva interpretació correspon a la distància mitjana que hauria de recórrer una empresa localitzada en una determinada comarca per abastar el mercat català.

Distància mínima als mercats estrangers (km)

■ És la mínima distància des de les capitals de comarca als aeroports i ports de Catalunya: com a centres de distribució internacionals de mercaderies i serveis. S'han considerat els ports de Tarragona i Barcelona i els aeroports de Reus, Girona-Costa Brava i El Prat de Llobregat.

Distància en minuts a eix viari principal

■ És la mínima distància en minuts des de la capital de comarca als principals eixos viaris de Catalunya: autopistes i autovies.

Densitat (habitants/km2)

■ Nombre d'habitants per km².

Llocs de treball en sectors de serveis d'innovació i desenvolupament tecnològic per 1.000 habitants

■ Nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social, règim general i treballadors autònoms, per 1.000 habitants. Inclou: CCAE-93 64, 72-73. Correus i telecomunicacions, Recerca i desenvolupament, Activitats informàtiques.

Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 1.000 habitants

■ Nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social, règim general i treballadors autònoms, per 1.000 habitants. Inclou: CCAE-93 24, 29-35. Fabricació de maquinària i materials elèctrics, Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs, Fabricació de màquines d'oficina i equips informàtics, Fabricació d'equips i instruments medicoquirúrgics, de precisió, òptica i rellotgeria, Fabricació d'altres materials de transport.

Índex de diversificació productiva

■ Els índexs de diversificació productiva ens indiquen en quina mesura la producció d'una zona geogràfica està diversificada en nombrosos sectors. Per avaluar aquesta diversificació un dels indicadors agregats que es pot utilitzar és l'invers de l'índex de Herfindahl. Aquest índex és la suma dels quadrats de les quotes de participació de cada sector en el total de l'economia d'una àrea: quan l'índex és 1 vol dir que el total de la producció es dona en un sol sector, i quan tendeix a zero vol dir que la producció està més diversificada. L'invers de l'índex de Herfindahl ens dona el nombre de sectors representatius presents en una àrea. Com més sectors representatius hi hagi més diversificada està l'economia.

Llocs de treball en serveis empresarials per 1.000 habitants

■ Nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social, règim general i treballadors autònoms, per 1.000 habitants. Inclou: CCAE-93 71-74. Activitats jurídiques, de comptabilitat, tenidoria de llibres, auditoria, assessoria fiscal, estudis de mercat i enquestes d'opinió pública; consulta i assessorament sobre direcció i gestió empresarial, gestió de societats de cartera. Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria, i altres activitats relacionades amb l'assessorament tècnic. Assaigs i anàlisis tècniques. Publicitat. Serveis d'investigació i de seguretat. Activitats industrials de neteja. Activitats empresarials diverses. Lloguer de maquinària i equips sense operari.

(...)
Notes
metodològiques

**Llocs de treball en serveis
financers per 1.000 habitants**

■ Nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social, règim general i treballadors autònoms, per 1.000 habitants. Inclou: CCAE-93 65-67. Mediació financera, llevat d'assegurances i plans de pensions, Assegurances i plans de pensions, llevat de la seguretat social obligatòria, Activitats auxiliars de la mediació financera.

**Participació en la creació
d'ocupació**

■ Percentatge comarcal en relació amb la variació interanual de l'ocupació a Catalunya.

**Participació en la creació
d'empreses**

■ Percentatge comarcal en relació amb la variació interanual d'empreses a Catalunya.

**Participació en l'augment
població**

■ Percentatge comarcal en relació amb la variació interanual de la població a Catalunya.

**Capacitat per a nous usos del
sòl**

■ S'ha calculat la capacitat per a nous usos del sòl com el percentatge sobre la superfície total que representa el mínim entre la superfície de conreu de secà i la superfície amb pendent inferior al 20%. La superfície de conreu de secà s'ha considerat la més adequada en termes de sostenibilitat econòmica, social i mediambiental per a satisfer noves necessitats. Aquest indicador es vol aproximar a la disponibilitat de sòl potencial d'un territori. El sòl es classifica en a) urbanitzada i altres (sòl urbà, urbanitzable i infraestructures), b) superfície forestal, c) sense vegetació i d) conreus. També es classifica segons el pendent.

Percentatge de sòl urbanitzable

■ El sòl urbanitzable és el que figura com a tal en els planejaments territorials dels municipis. És una figura jurídica que ordena la disponibilitat immediata de sòl.

Activa Prospect, SL (Research & Solutions)

Centre d'Empreses de Noves Tecnologies · Parc Tecnològic del Vallès
08290 Cerdanyola del Vallès · Barcelona · Tel. 93 582 01 77 · Fax 93 591 28 21

Definició

L'Associació d'Empresaris del Garraf, Alt Penedès i Baix Penedès és una organització empresarial de base associativa, de règim assembleari i de lliure afiliació, que representa el conjunt de l'empresariat del seu àmbit intercomarcal. L'Associació és independent i té un caire multisectorial.

Àmbit territorial

L'àmbit territorial de l'ADEG correspon al de les comarques de l'Alt Penedès, Baix Penedès i Garraf. Per tant, té afiliades empreses dels diferents municipis que formen part d'aquest espai intercomarcal.

Massa social

L'ADEG aplega un miler d'empreses del Penedès i el Garraf. A més, a través dels catorze col·lectius que formen part del seu Consell d'Entitats, dona serveis i representa a més de 4.000 empreses.

Objectiu

L'ADEG té com a objectiu fonamental el foment de l'activitat econòmica i el desenvolupament del teixit empresarial de l'entorn. Desenvolupa serveis i promou actuacions amb la finalitat d'afavorir els corrents d'informació, modernització i lliure competència de les empreses afiliades i, en conjunt, de l'entorn socioeconòmic de les comarques de l'Alt Penedès, Baix Penedès i Garraf.

Com a conseqüència dels seus objectius, la fita corporativa de l'Associació és el fet de ser reconeguda i considerada com a organització de referència per part dels empresaris del seu àmbit geogràfic i pels estaments, institucions i agents dels mateixos entorns comarcals i intercomarcals i d'altres àmbits d'incidència.

Filosofia

L'ADEG és una entitat que manté un compromís amb el seu entorn social i econòmic, tot entenen com a prioritari el progrés del territori en tant que beneficia el conjunt de ciutadans i entitats que hi conviuen i garanteix el futur de les activitats que s'hi desenvolupen.

ädEg

Associació d'Empresaris • Garraf • Alt Penedès • Baix Penedès

Associació d'Empresaris del Garraf, Alt Penedès i Baix Penedès

Carrer de l'Àncora, 3 · 08800 Vilanova i la Geltrú · Barcelona
Tel. 93 810 67 00 · Fax 93 810 67 01 · A/e: adeg@adeg.es

UNILAND